

Obsah

PŘISPĚVATELÉ	10
PODĚKOVÁNÍ	17
ÚVOD	
<i>Judith Rubinová</i>	21
ČÁST I ZÁKLADY	39
1 UMĚNÍ JE TERAPIE	
Používání symbolů	
<i>Laurie Wilsonová</i>	40
Vidění	
<i>Mala Betenskyová</i>	40
2 TERAPEUT JAKO UMĚLEC	
<i>Mildred Chapinová, Barbara Fishová</i>	59
3 VZTAHOVÁ ESTETIKA A ARTETERAPIE	
<i>Catherine Hylandová Moonová</i>	79
ČÁST II PSYCHODYNAMICKÉ PŘÍSTUPY	
Psychoanalýza (freudiánská)	
4 ODHALENÍ A VHLED V ARTETERAPII	
Judith Rubinová	102
5 SUBLIMACE A ARTETERAPIE	
<i>Edith Kramerová</i>	121
Dodatek – Sublimace	
<i>Elizabeth Stoneová</i>	137
6 VARIACE NA FREUDOVSKÉ TÉMA	
Tři autorky arteterapeutických teorií	
<i>Elinor Ulmanová</i>	143

7	OBJEKTNÍ VZTAHY A ARTETERAPIE	
	<i>Arthur Robbins</i>	167
	Dodatek – objektní vztahy	
	<i>Eleanor Irwinová</i>	183
8	ARTEPSYCHOTERAPIE ZALOŽENÁ NA MENTALIZACI	
	<i>Dominik Havsteen-Franklin</i>	189
	Analytická psychologie (jungjiánská)	213
9	JUNGIÁNSKÁ ARTETERAPIE	
	<i>Nora Swan-Fosterová</i>	214
	Dodatek – Jung jako umělec	
	<i>Michael Edwards</i>	240
	Aktivní imaginace	
	<i>Edith Wallaceová</i>	243
 ČÁST III HUMANISTICKÉ PŘÍSTUPY		
10	HUMANISMUS V AKCI	
	<i>Bruce Moon</i>	254
11	GESTALT ARTETERAPIE	
	<i>Janie Rhyneová</i>	265
12	EXPRESIVNÍ ARTETERAPIE ZAMĚŘENÁ NA ČLOVĚKA	
	Cesta k celistvosti	
	<i>Natalie Rogersová</i>	285
13	POZITIVNÍ ARTETERAPIE	
	<i>Gioia Chiltonová a Rebecca Wilkinsonová</i>	309
 ČÁST IV KONTEMPLATIVNÍ PŘÍSTUPY. 331		
14	VÝTVARNÁ TVORBA JAKO DUCHOVNÍ CESTA	
	Práce v Otevřeném ateliéru jako arteterapeutická praxe	
	<i>Pat Allenová</i>	332
15	ARTETERAPIE ZAMĚŘENÁ NA FOCUSING	
	<i>Laury Rappaportová</i>	350
16	TRADICE KONTEMPLATIVNÍ MOUDROSTI V ARTETERAPII	
	Začlenění hinduisticko-jogínsko-tantrického a buddhistického pohledu do klinické praxe a práce v ateliéru	
	<i>Michael Franklin</i>	376

ČÁST V KOGNITIVNÍ A NEUROVĚDNÍ PŘÍSTUPY	
17 KOGNITIVNĚ-BEHAVIORÁLNÍ ARTETERAPIE	
<i>Marcia Rosalová</i>	404
18 NARATIVNÍ ARTETERAPIE PŘI LÉČBĚ TRAUMATU	
<i>Linda Ganttová a Laura Greenstoneová</i>	428
19 CREATE	
Arteterapie a interpersonální neurobiologie	
<i>Noah Hass-Cohenová a Joanna Clyde Findlayová</i>	450
ČÁST VI SYSTEMICKÉ PŘÍSTUPY.	
477	
20 RODINNÁ ARTETERAPIE	
<i>Barbara Sobolová a Paula Howieová</i>	478
21 SKUPINOVÁ ARTETERAPIE	
<i>Katherine Williamsová a Tally Trippová</i>	502
ČÁST VII INTEGRATIVNÍ PŘÍSTUPY.	
523	
22 VÝVOJOVÁ ARTETERAPIE	
<i>Susan Aach-Feldmanová a Carole Kunkle-Millerová</i>	524
23 UČENÍ NA ZÁKLADĚ OBRÁZKŮ	
Arteterapie v rámci kreativní výchovy	
<i>David Henley</i>	545
24 PANDOŘINY DARY	
Využití imaginace a všech druhů umění v terapii	
<i>Shaun McNiff</i>	565
25 EKLEKTICKÝ PŘÍSTUP K ARTETERAPII	
<i>Harriet Wadesonová</i>	578
Závěr	
<i>Judith Rubinová</i>	595
Rejstřík	608

PŘISPĚVATELÉ

Susan Aachman-Feldmanová, M.Ed. ATR †

Expresivní arteterapeutka na Western Pennsylvania School for Blind Children; vyučující v Art Therapy Program, Carlow College, Pittsburgh, PA; konzultantka projektu Arts in Special Education Project of Pennsylvania.

Pat Allenová, Ph.D., ATR, HLM

Spoluzakladatelka a bývalá spoluvedoucí projektu Open Studio, Chicago, IL; dříve vyučující na School of the Art Institute of Chicago; ředitelka ateliéru Virtual Studio Pardes, Ojai, CA; autorka knihy *Art is a Way of Knowing, Art Is a Spiritual Path*.

Mala Betenskyová, Ph.D., ATR †

Psycholožka a arteterapeutka se soukromou praxí ve Washingtonu, DC; autorka knih *Self-Discovery Through Self-Expression* a *What Do You See?*

Mildred Chapinová M.Ed., ATR, HLM

Malířka, básnířka a arteterapeutka, Tuscon, AZ; bývalá ředitelka Adjunctive Therapies v Barclay & Pritzker Hospitals, Chicago, IL; autorka a ilustrátorka knih *Reverberations: Mothers & Daughters* a *Haiku, Painted and Written*.

Gioia Chiltonová, Ph.D., ATR-BC

Kreativní ředitelka Creative Wellbeing Workshops, LLC; zástupkyně šéfredaktora časopisu *Art/Research International: A Transdisciplinary Journal*; držitelka ceny 2014 Torrance Award od American Creativity Association.

Michael Edwards, RATH., H.L.M. †

Jungiánský analytik a arteterapeut se soukromou praxí v Cornwallu; bývalý ředitel Graduate Art Therapy Program, Concordia University, Montreal, Kanada; bývalý honorární kurátor archivu The C. G. Jung Picture Archives.

Joanna Clyde Findlayová, M.A., ATR

Vyučující na California School of Professional Psychology; Alliant International University, Phillips Graduate Institute, Los Angeles, CA; spoluautorka knihy *Art Therapy and the Neuroscience of Relationships, Creativity and Resiliency: Skills and Practices*.

Barbara Fishová, Ph.D., ATR-BC

Vyučující na University of Illinois v Chicagu a na School of the Art Institute of Chicago; autorka knihy *Art-Based Supervision: Cultivating Therapeutic Insight through Imagery*.

Michael Franklin, Ph.D., ATR-BC

Koordinátor arteterapeutického programu na Naropa University; bývalý ředitel výcvikových programů na Bowling-Green-State University; College-of-Saint-Teresa. Autor knihy *Art as Contemplative Practice: Expressive Pathways to the Self*.

Linda Ganttová, Ph.D., ATR-BC, HLM

Majitelka společnosti West Virginia Trauma Consultants, *Intensive Trauma Therapy*, ITT Training Institute; společně s Louisem Tinninem vytvořila program *The Instinctual Trauma Response and Dual Brain Dynamics*; spolutvůrkyně *Formal Elements Art Therapy Scale* (FEATS); bývalá předsedkyně Americké arteterapeutické asociace.

Laura Greenstoneová, M.S., LPC, ATR-BC

Spoluautorka přístupu *Art Based Approach to „Psychological First Aid“*; bývalá předsedkyně National Coalition of Creative Arts Therapies Associations; certifikovaná krizová poradkyně při reakcích na katastrofy pro stát New Jersey.

Noah Hass-Cohen, M.A., Psy.D., ATR-BC

Vyučující na California School of Professional Psychology; Alliant International University; zakladatel a bývalý ředitel arteterapeutického programu na Phillips Graduate Institute; koeditor časopisu *Art Therapy and Clinical Neuroscience*; spoluautor knihy *Art Therapy and the Neuroscience of Relationships, Creativity and Resiliency: Skills and Practices*.

Dominik Havsteen-Franklin, Ph.D., R.A.Th.

Konzultant pro arteterapii pro NHS (National Health Service); arteterapeut se soukromou praxí, Londýn, Spojené království.

David R. Henley, Ph.D., ATR

Profesor a ředitel arteterapeutických programů, C. W. Post Campus, Long Island University, Brookville, NY; autor knihy *Exceptional Children*, *Exceptional Art* a *Clayworks in Art Therapy: Plying the Sacred Circle*. V současné době je v důchodu a žije střídavě v Denveru a v Boulderu, CO.

Paula Howieová, M.A., ATR-BC, LPC, LCPAT, HLM

Bývalá ředitelka činnosti terapie, Walter Reed Army Medical Center; vyučující na George Washington University, Vermont College of Norwich University, Washington School of Psychiatry; soukromá praxe, Washington, DC; konzultantka terapie traumat; spolueditorka knihy *Art Therapy with Diverse Populations: Crossing Cultures and Abilities*.

Eleanor Irwinová, Ph.D., RDT

Vyučující na katedře psychiatrie, University of Pittsburgh; přednášející na Pittsburgh Psychoanalytic Institute; psychologka s licencií, dramaterapeutka a psychoanalytička se soukromou praxí, Pittsburgh, PA.

Edith Kramerová, D.A.T. (čestný titul), ATR-BC, HLM †

Profesorka arteterapie na New York University a George Washington University; autorka knih *Art Therapy in a Children's Community*, *Art as Therapy with Children*, *Childhood and Art Therapy* a *Art as Therapy: Collected Papers*.

Carole Kunkle-Millerová, Ph.D., ATR

Bývalá arteterapeutka ve Western Psychiatric Institute & Clinic a Western Pennsylvania School for Blind Children; v současné době arteterapeutka a psychologka se soukromou praxí, Pittsburgh, PA; osobní koučka v www.lifecoachtraining.com.

Shaun A. McNiff, Ph.D., ATR, HLM

Děkan Endicott College, Beverly, MA; zakladatel a bývalý ředitel programu expresivní terapie na Lesley College, Cambridge, MA; autor knih

Imagination in Action, Art as Research, Integrating the Arts in Therapy, Art Heals, Trust the Process, Art as Medicine a dalších.

Bruce Moon, Ph.D., ATR-BC, HLM

Ředitel a spoluzakladatel doktorského programu arteterapie na Mount Mary University; autor knih *Existential Art Therapy: The Canvas Mirror, Introduction to Art Therapy: Faith in the Product, Art-Based Group Therapy* a dalších titulů věnovaných arteterapii.

Catherine Hyland Moonová, M.A., ATR-BC

Profesorka a vedoucí katedry arteterapie, School of the Art Institute of Chicago; autorka knihy *Studio Art Therapy*; editorka knihy *Materials and Media in Art Therapy*. Podílí se na budování komunitního ateliéru v Chicagu a vytváření terapeutických uměleckých programů pro děti ve východní Africe.

Laury Rappaportová, Ph.D., MFT, ATR-BC, REAT

Zakladatelka a ředitelka Focusing and Expressive Arts Institute, Santa Rosa, CA. Autorka knihy *Focusing-Oriented Art Therapy: Accessing the Body's Wisdom and Creative Intelligence*; editorka knihy *Mindfulness and the Arts Therapies: Theory and Practice*; vyučující na Lesley University, oddělení expresivní terapie, Notre Dame de Namur University.

Janie Rhyneová, Ph.D., ATR-BC, HLM †

Profesorka arteterapie na Vermont College, Norwich University, vyučující na Graduate School of Social Work, University of Iowa; soukromá praxe, Iowa City, IA; autorka knihy *The Gestalt Art Experience*.

Shirley Rileyová, M.F.T., ATR †

Vyučující na Phillips Graduate Institute; arteterapeutka se soukromou praxí; spoluautorka knih *Integrative Approaches to Family Art Therapy, Supervision & Related Issues (1996)*, autorka knihy *Contemporary Art Therapy with Adolescents (1999)*, *Group Process Made Visible: The Use of Art in Group Therapy (2000)*.

Arthur Robbins, Ed.D., ATR, HLM

Profesor arteterapie, Pratt Institute, Brooklyn, NY; zakládající ředitel Institute for Expressive Analysis, NY; člen National Psychological

Association for Psychoanalysis; soukromá arteterapeutická a psychoanalytická praxe, NYC; autor knih *The Artist as Therapist, A Multi-Modal Approach to Creative Art Therapy* a dalších titulů věnovaných výtvarné tvorbě a terapii.

Natalie Rogersová, Ph.D., REAT †

Autorka knih *Emerging Woman: A Decade of Midlife Transitions, The Creative Connection: Expressive Arts as Healing, The Creative Connection for Groups: Person-Centered Expressive Arts for Healing and Social Change*; nositelka ocenění Lifetime Achievement Award, IEATA; zakladatelka certifikačního programu: Expressive Arts for Healing & Social Change: A Person-Centered Approach. www.nrogers.com

Marcia L. Rosalová, Ph.D., ATR-BC, HLM

Profesorka a ředitelka terapeutického programu na Florida State University; bývalá předsedkyně Americké arteterapeutické asociace, autorka knihy *Approaches to Art Therapy with Children*; koeditorka knihy *The Wiley-Blackwell Handbook of Art Therapy*.

Judith A. Rubinová, Ph.D., ATR-BC, HLM

Vyučující psychiatrie na University of Pittsburgh a Pittsburgh Psychoanalytic Center; licencovaná psycholožka; autorka knih *Child Art Therapy, The Art of Art Therapy, Art Therapy: An Introduction, Artful Therapy, Introduction to Art Therapy: Sources & Resources*; režírovala 13 filmů o arteterapii a s ní souvisejících oblastech.

Barbara Sobolová, M.A., ATR, LPC, CTT

Dětská a rodinná arteterapeutka, Prince George's County, MD; koordinátorka klinických případů, Montgomery County Department of Health and Human Services, MD; titul Faculty na George Washington University, Vermont College, NYU; ředitelka ateliéru Washington Art Therapy Studio; konzultantka D.C. Rape Crisis Center.

Elizabeth Stoneová, M.A., ATR-BC, LCAT

Vyučující na Ecole de Psychologues Praticiens Katolické univerzity v Lyonu/Paříži; arteterapeutka, Association À la Recherche en Oncologie Grenobloise; soukromá praxe se zaměřením na psychoanalytickou psychoterapii a arteterapii.

Nora Swan-Fosterová, M.A., ATR-BC, LPC, NCPsyA

Diplomovaná jungiánská analytička se soukromou praxí v Boulderu, CO. Vydávaná autorka, supervizorka a přednášející na Naropa University a členka Inter-Regional Society of Jungian Analysts (IRSJA).

Tally Trippová, M.A., MSW, LICSW, ATR-BC, CTT

Vyučující a ředitelka kliniky, George Washington University, arteterapeutický program; soukromá arteterapeutická a psychoterapeutická praxe, Washington, DC; absolventka Washington School of Psychiatry Group Training Institute.

Elinor Ulmanová, D.A.T. (čestný titul), ATR-BC, HLM †

Zakladatelka a bývalá šéfredaktorka časopisu *American Journal of Art Therapy*; zakladatelka a vyučující arteterapie na George Washington University, Washington, DC; koeditorka knih *Art Therapy in Theory and Practice* a *Art Therapy Viewpoints*.

Harriet Wadesonová, Ph.D., LCSW, ATR-BC, HLM

Autorka knih *The Dynamics of Art Psychotherapy*, *Art Therapy Practice*, *Art Psychotherapy*, *Journaling Cancer in Words and Images*; redaktorka časopisu *Advances in Art Therapy*; redaktorka časopisu *A Guide to Conducting Art Therapy Research*; koeditorka časopisu *Architects of Art Therapy*.

Edith Wallaceová, M.D., Ph.D. †

Jungianská analytička a psychiatrička se soukromou praxí, Santa Fe, NM; vedoucí workshopu „Opening Channels to the Creative“; členka nadace C. G. Jung Foundation & Institute for Expressive Analysis, NY; autorka knihy *A Queen's Quest*.

Rebecca Wilkinsonová, M.A., ATR-BC, LCPAT

Výkonná ředitelka Creative Wellbeing Workshops; spoluautorka knih *Positive Art Therapy: Linking Positive Psychology to Art Theory, Practice and Research*; autorka meditačních mandal.

Katherine Williamsová, Ph.D., ATR-BC

Emeritní docentka a bývalá ředitelka arteterapeutického programu na George Washington University; absolventka Washington School of

Psychiatry Group Training Institute; soukromá arteterapeutická a psychologická praxe, Washington, DC.

Laurie Wilsonová, Ph.D., ATR-BC, HLM

Arteterapeutka a psychoanalytička se soukromou praxí, New York City; bývalá ředitelka postgraduálního arteterapeutického programu na New York University, vyučující na NYU Psychoanalytic Institute; sochařka; autorka knih *Alberto Giacometti: Myth, Magic, and the Man*, *Louise Nevelson: A Life in Art*.

Vysvětlivky zkratk

- ATR** Arteterapeut registrovaný u Americké arteterapeutické asociace (American Art Therapy Association, dále jen AATA)
- BC** Certifikát udělovaný výborem AATA
- HLM** Čestný doživotní člen AATA
- H.L.M.** Čestný doživotní člen Britské asociace arteterapeutů (British Association of Art Therapists, dále jen BAAT)
- RATh** Arteterapeut registrovaný u BAAT
- REAT** Expresivní arteterapeut registrovaný u Mezinárodní asociace expresivní arteterapie (International Expressive Arts Therapy Association, IEATA)
- RDT** Dramaterapeut registrovaný u Národní dramaterapeutické asociace (National Association of Drama Therapy)
- CTT** Certifikovaný traumaterapeut v intenzivní traumaterapii
- LCAT** Licencovaný terapeut výtvarného umění
- LCPAT** Licencovaný klinický profesionální arteterapeut
- LICSW** Licencovaný nezávislý klinický sociální pracovník
- LPC** Licencovaný profesionální poradce
- NCPsyA** Celostátně certifikovaný psychoanalytik